

Περίληψη

Η παρούσα διατριβή αντλώντας από την επιστημολογική προσέγγιση του κοινωνικού κονστρουξιονισμού, επιχειρεί να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο επιτελείται η μη παρεμβατική θεραπευτική στάση των μεταμοντέρνων θεραπειών, τόσο στο εδώ και τώρα της θεραπευτικής αλληλεπίδρασης, όσο και σε συνομιλιακά πλαίσια εκτός συνεδριών, όπως είναι οι συνεντεύξεις και οι παρουσιάσεις σε συνέδρια. Μέσα από την αξιοποίηση των μεθοδολογικών προσεγγίσεων της λογοψυχολογίας και της κριτικής λογο- κοινωνιοψυχολογίας, η συγκεκριμένη στάση δεν προσεγγίζεται ως ένα εσωτερικό χαρακτηριστικό του θεραπευτή, αλλά ως μία ρητορική κατασκευή οποία επιτελείται στο πλαίσιο του θεραπευτικού διαλόγου και επιφέρει συγκεκριμένες μακροκοινωνικές συνέπειες. Τα δεδομένα της έρευνας προήλθαν από μετεγγραμμένες συνεδρίες συστημικής οικογενειακής θεραπείας τύπου Μιλάνου και μετεξελίξεων αυτής, ημι-δομημένες συνεντεύξεις θεραπειών και παρουσιάσεις της αναγνωρισμένης θεραπεύτριας Harlene Anderson. Λαμβάνοντας υπόψη τις ρητορικές και ιδεολογικές συνέπειες των αλληλεπιδραστικών πλαισίων στα οποία συμμετείχαν οι ομιλητές, φαίνεται ότι ο λόγος των συμμετεχόντων, συγκροτείται γύρω από ένα δίπολο, με τον ένα πόλο να αναφέρεται στην αναγνώριση της ισότιμης συμμετοχής όλων των μελών στο θεραπευτικό διάλογο και τον άλλο στην αναγνώριση της θεραπείας ως μίας θεσμικής διεργασίας. Καθώς οι θεραπευτές μετακινούνται από τον ένα πόλο στον άλλο κατά τη διάρκεια της αλληλεπίδρασης με τους συνομιλητές τους, προσπαθώντας να βρουν μία δύσκολη ισορροπία ανάμεσα στην αυθεντία και την ισότητα, φαίνεται ότι στο πλαίσιο της μεταμοντέρνας θεραπείας οι δύο αυτοί πόλοι αποτελούν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος, καθώς ο ένας πόλος χρησιμοποιείται για την επιτέλεση του αντίθετού του.

Abstract

The present doctoral thesis, following the epistemological approach of social constructionism, attempts to examine the way that the non interventive therapeutic stance is performed by post-modern therapists, both in the context of therapeutic interaction, and in out-of-session conversational contexts, such as interviews and conference presentations. Drawing on the methodological approaches of discursive psychology and critical discursive social psychology, this therapeutic stance is not regarded as an intrinsic characteristic of the therapist, but as a rhetorical construct which is performed in the context of therapeutic dialogue and has specific macro-social consequences. The research data are derived from transcribed Milan systemic family therapy sessions and its transformations, semi-structured therapist interviews and presentations by the recognized therapist Harlene Anderson. Considering the rhetorical and ideological consequences of the interactive contexts of participants, it seems that the participants' discourse is formed around a dipole, with one pole referring to the acknowledgment of the equal participation of all members in the therapeutic dialogue and the other to the recognition of therapy as an institutional process. As therapists move from one pole to another during interaction with their interlocutors, trying to find a difficult balance between authority and equality, it seems that in the context of postmodern therapy, these two poles are the two sides of the same coin, as each pole is used to perform its opposite.